

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI

2. Czas powstania

XIII w.

9. Materiały graficzne

3. Miejscowość

ŁASKI

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

województwo dolnośląskie

powiat ząbkowicki

gmina Złoty Stok

6. Współrzędne geograficzne

50° 38' 26.232" N 16° 54' 13.356" E

7. Użytkowanie obecne

Rolnictwo, mieszkalne

8. Stan zachowania

4

Nazwa:

Wzmiankowana w źródłach m.in. jako: Henrici villa (1260 r.), Henrichswalde (1316 r.), Heynrichswalde (1344 r.), Heinrichswalde (17847 r.) Od 1947 r. Laski.

Historia:

Tereny na których powstała wieś Laski zostały darowane przez ks. Henryka Brodatego Klasztorowi augustianów w Kamieńcu Zabkowskim. Pochodzenie pierwotnej nazwy miejscowości wywodzi się właśnie od imienia księcia. Lub imienia zasadzcy wsi. Po objęciu władzy nad dobrami klasztornymi w Kamieńcu przez cystersów, również wieś Laski trafiła na ich własność, co trwało do 1810 r. Źródła nie wskazują niestety daty lokacji wsi, w związku z czym nie jest wiadome któremu zakonowi można przypisać jej powstanie. Po sekularyzacji dóbr kościelnych w 1810 r. wieś przeszła w posiadanie księżniczki pruskiej Fryderyki Luizy Wilhelminy von Hohenzollern, po której odziedziczyła ją Marianna von Oranien-Nassau. Pod prywatnym zarządem wieś rozwijała się i w 1840 r. znajdowało się w niej 224 budynki, w tym kościół i szkoła katolicka, 3 młyny wodne, olejarnia oraz browar. Pomimo rozwoju wieś nie zmieniała swojego rolniczego charakteru. Po 1945 r. wieś w dużym stopniu się wyludniła, a rozwój przestrzenny nie był kontynuowany. Obecnie liczba gospodarstw rolnych we wsi spada, a mieszkańcy szukają zatrudnienia głównie w pobliskim Złotym Stoku.

Charakterystyka zabudku:

Laski to duża wieś (ok. 5 km długości) o układzie tańcuchowym rozwiniętym wzdłuż rzeki Ożarskiego Potoku, którego dolina przecina Góry Złote. Obecnie większość zabudowy stanowią murowane budynki mieszkalne i gospodarcze wybudowane w XIX i XX w. najczęściej usytuowane kalenicowo względem drogi oraz zabudowa zagrodowa. Reprezentują one tradycyjną architekturę wiejską XIX i XX w. z regionu Przedgórza Sudeckiego. We wsi znajduje się kościół katolicki Wniebowzięcia NMP o metryce XVIII wiecznej.

Zagrożenia i postulaty konserwatorskie:

Istotnym zagrożeniem jest niekontrolowane zastępowanie historycznej zabudowy współczesnymi obiektami, które swoją bryłą, wymiarami, materiałami lub stylistyką kontrastować z tradycyjną zabudową historycznej. Należy objąć indywidualną ochroną konserwatorską najbardziej wartościowe elementy zabudowy, a nową zabudowę kształtować jako nawiązującą do tradycyjnej zabudowy z regionu Przedgórza Sudeckiego. Ochronie powinny podlegać również historyczna dominanta wsi w postaci wieży kościoła.

Bibliografia:

- Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, Breslau 1830.
 - Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, 1845.
 - Zimmermann F.A., *Beiträge zur Beschreibung von Schlesien*, Brieg 1789.
 - *Słownik geografii turystycznej Sudetów, Góry Złote*, Marek Staffa red., Wrocław, 1993.
- Kartografia:**
- *Messstischblatt*, 1: 25 000, 5567 Königshain, 1930.